

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертаційну роботу КУЗЬКІНА ЄВГЕНА ЮРІЙОВИЧА
на тему «Теоретико-методологічне забезпечення розширення
фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової
децентралізації»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит**

**Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами.**

Розбудова фінансово-економічних відносин в Україні надає особливого значення обґрунтованості розширення фіскального простору місцевого самоврядування. Виважені управлінські рішення дозволять формувати умови для дієвого використання фінансових ресурсів територіальних громад, здійснювати ефективне бюджетне регулювання на місцевому рівні. Теоретико-методологічне забезпечення з цієї науково-практичної проблеми потребує подальшого розвитку. Це обумовлює необхідність наукових досліджень у напрямі підвищення обґрунтованості теоретико-методологічного підґрунтя щодо потреб територіальних громад у певних обсягах фінансових ресурсів, системи регулювання міжбюджетних відносин.

Це підтверджує актуальність теми дисертації Кузькіна Є.Ю., оскільки вона спрямована на розв'язання важливої науково-практичної проблеми, що полягає в поглибленні методологічних і концептуальних положень, методичного забезпечення щодо розширення фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації, вирішення якої дозволить органам місцевого самоврядування дієво використовувати фінансові ресурси у відповідності з нагальними проблемами розвитку територій.

Дисертаційна робота виконана в контексті Стратегічного плану ПРООН на 2018–2021 роки (прийнято Виконавчою Радою ПРООН 28.11.2017 р.), Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» (затвердженої Указом Президента України № 5/201 від 12.01.2015 р.), проекту Стратегії сталого розвитку України до 2030 року «Україна – 2030»(проект Закону України №9015 від 07.08.2018 р.). Дисертація відповідає тематичному плану науково-дослідних робіт Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця як складова таких науково-дослідних тем «Трансформація фінансової архітектури в інформаційній економіці» (номер державної реєстрації 0118U007187), частиною якої є розділ «Удосконалення регулювальних механізмів місцевих запозичень та врахування фіскальних ризиків» ; «Стратегія розвитку банківської системи України в умовах інтеграції FinTech» (номер державної реєстрації 0118U007176), в межах якої розроблено розділ «Еволюційні тенденції децентралізації макроекономічної системи як середовища розвитку фінансової системи»; «Вдосконалення митного регламентування експортно-імпортової діяльності територіальних органів ДІС» (номер державної реєстрації 0118U007187), згідно з якою розроблено підрозділ «Формування фіскального простору місцевого самоврядування»; «Ризик-орієнтований підхід у забезпеченні протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення» (номер державної реєстрації 0118U000058), за якою здійснено дослідження , результати якого викладені у підрозділі «Державний механізм оцінки ризиків відмивання коштів»; Таким чином, тематика дисертаційної роботи Кузькіна Є.Ю. є актуальною, також має науково-теоретичну та практичну цінність і відповідає пріоритетним напрямкам наукових досліджень, затверджених для розбудови національної економіки.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими та достовірними, оскільки базуються на:

використанні загальнонаукових, теоретичних та спеціальних методів дослідження, таких як: теоретичне узагальнення, аналіз і синтез, статистичний аналіз, формалізація, таксономічний аналіз, кластерний аналіз, кореляційний аналіз, теорія логіки та метод структурно-логічного аналізу, метод аналізу ієрархій, матричний метод, що використані коректно, у відповідності до об'єкту та предмету дослідження;

проведеному ґрунтовному аналізі праць вітчизняних та зарубіжних вчених з проблематики формування державного та місцевих бюджетів, розширення фінансової бази місцевого самоврядування, тобто за напрямом дослідження;

опрацюванні значного обсягу статистичних, аналітичних даних та даних відносно діяльності органів управління всіх економічних рівнів;

апробації результатів дослідження на міжнародних науково-практичних конференціях та оприлюдненні наукових здобутків дисертації.

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату дозволяє констатувати суттєву глибину розроблення автором досліджуваної проблематики, новизну його наукового доробку.

Дисертаційна робота Кузькіна Є.Ю. має логічну структурну побудову, її зміст повною мірою розкриває тему наукового дослідження. Висновки та рекомендації дисертації спираються на аналіз теоретико-методологічної та концептуальної бази, законодавчих та нормативно-правових актів. Робота написана в науковому стилі. Логічна структура роботи відповідає її меті, яка є розкритою завдяки вирішенню значного за сутністю та кількістю комплексу поставлених теоретико-практичних завдань, що дозволило отримати результати, які є достовірними й обґрунтованими, містять наукову новизну,

мають теоретичне та практичне значення. Таким чином, доцільно відзначити наукові здобутки, що свідчать про наявність предмету публічного захисту.

Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна результатів дослідження Кузькіна Є.Ю. полягає в розробленні теоретико-методологічних і концептуальних положень, методичного забезпечення щодо розширення фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації.

Найбільш суттєвими результатами, що розкривають наукову новизну дисертації, є такі.

Вперше теоретично обґрунтовано положення концепції розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 149-170).

Наукова новизна вперше отриманого результату та його особливості полягають у тому, що розширення фіскального простору в умовах фінансової децентралізації запропоновано розглядати як процес надання територіальною громадою, представленою органами місцевого самоврядування, переважно опосередкованого регулятивного впливу через використання фінансових та податкових важелів, внесення змін в інституціональні режими здійснення економічної та соціальної активності, на об'ємні, просторові та часові параметри формування та розподілу місцевих фінансів. Практична значущість результату полягає у посиленні бюджетного процесу на підвищення фіскальної стійкості та збалансованості;

Вперше сформовано теоретико-методологічний базис розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с.133-148).

Суттєвим науково-практичним здобутком результату є визначення базових складових, які характеризують основні питання процесу розширення фіскального простору.

Достовірність результату забезпечено виділенням відповідних закономірностей перерозподілу владних компетностей та повноважень у

фінансовій сфері та конкретизацією методичного та інструментального забезпечення цього процесу.

Вперше обґрунтовано структурну побудову та особливості взаємодії складових механізму формування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 96 – 99).

Новизна структурної побудови полягає в урахуванні взаємодії її складових з системою розподілу владних повноважень, дотримання вимог пріоритетності фінансових та фіскальних інтересів територіальної громади з врахуванням напрямів соціально-економічного розвитку території, пропорційності розвитку відповідного інституціонального середовища.

Вперше обґрунтовано науковий підхід з визначення сутності та структуризації процесу фінансової децентралізації (с. 101-132).

Суттєвим внеском отриманого результату у наукове підґрунтя фінансової децентралізації є упорядкування її складових за запропонованими фінансовими орієнтирами цільової спрямованості перерозподілу владних повноважень та компетентностей органів управління. Щодо складових: для фіскальної децентралізації – це орієнтир на розширення фіскального простору місцевого самоврядування; для бюджетної та податкової децентралізації – фінансовий орієнтир на забезпечення підвищення параметрів податкової спроможності, збільшення показників місцевого бюджету.

Вперше систематизовано характеристики структурної побудови та фінансового наповнення базових моделей місцевого самоврядування (с.50-63).

Науковою новизною запропонованої систематизації є урахуванням наявного стану централізації владних повноважень та компетенцій при формуванні складових та джерел фінансового забезпечення місцевих бюджетів.

Удосконалено методичний підхід до оцінки диференціації місцевих бюджетів (с. 173-211).

Наукова новизна запропонованого методичного підходу полягає у комплексному врахуванні структурного та регіонального аспектів диференціації за виявленими розбіжностями. Практична спрямованість

методичного підходу підтверджується його можливістю застосування при проведенні фінансової децентралізації за наявності прояву диспропорцій в системі внутрішніх зв'язків та взаємовідносин місцевих бюджетів.

Удосконалено обґрунтування положень визначення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування (с. 267-281).

Новизною положень є зіставлення характеристик місцевого бюджету територіальної громади за доходною та видатковою частиною, розширеними за складом обґрунтованих відповідних показників.

Удосконалено методичне забезпечення середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів (с. 313-327).

Наукова новизна методичного забезпечення полягає у запропонованій послідовності складання місцевого бюджету на середньостроковий період, уточненій за порядком та сутністю етапів, згідно з обґрунтованим механізмом середньострокового планування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування.

Удосконалено методичний підхід щодо визначення пріоритетів цільового фінансування програм та проектів розвитку на державному та місцевому рівні (с.328-344).

Наукова новизна розробленого методичного підходу полягає в урахуванні існуючих взаємозв'язків та взаємозалежностей між детермінантами розширення фіскального простору місцевого самоврядування та їх формалізації для побудови моделей і визначення планових показників щодо видатків місцевих бюджетів.

Удосконалено методичний підхід до розроблення та виконання цільових проектів і програм регіонального соціально-економічного розвитку (с.345-362).

Науковою новизною методичного підходу є інтегрування положень програмно-цільового підходу бюджетного планування та концепції розширення фіскального простору.

Розвинуто визначення поняття «фіскальний простір місцевого самоврядування», що є базовим для даного дослідження (с. 96).

Новизною і відмінністю визначення є його трактування як сукупності локалізованих в межах певної території економічних процесів і відносин, результати здійснення яких визначають фінансовий потенціал певної території для реалізації органами місцевого самоврядування фінансових напрямів регіонального розвитку, що відповідають загальнодержавним цілям та пріоритетам підтримки життєдіяльності територіальних громад.

Дістав подальшого розвитку методичний підхід до оцінки стану бюджетного потенціалу регіону (с. 213 - 235).

Новизна результату полягає у базуванні на положеннях концепції бюджетного потенціалу для визначення здатності місцевого самоврядування до залучення додаткових джерел фінансування заходів для вирішення місцевих питань з використанням індикатора – розрахованого методом таксономічного аналізу інтегрального показника рівня розвитку видаткової та доходної складових бюджетного потенціалу територіальної громади.

Отримані наукові результати не були представлені у кандидатській дисертації Кузькіна Є.Ю.

Достовірність та обґрунтованість результатів і пропозицій наукової новизни підтверджується логічною завершеністю виконаної дисертації, апробацію результатів дослідження на багатьох міжнародних науково-практичних конференціях, критичним аналізом праць вітчизняних та зарубіжних вчених та практиків, які досліджують проблеми фінансового простору в умовах фінансової децентралізації, впровадженням у діяльність органів управління всіх економічних рівнів та навчальний процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Теоретична цінність і практична значущість результатів дослідження, можливі шляхи використання результатів дослідження

Теоретична цінність отриманих наукових результатів полягає в узагальненні, удосконаленні та розвитку теоретичних, концептуальних і методологічних положень з розширення фінансового простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації. Основними теоретичними здобутками є такі, що запропоновано вперше, удосконалено та розвинуто, а саме:

вперше обґрунтовані положення концепції розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 149-170);

вперше сформований теоретико-методологічний базис розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с.133-148);

вперше обґрунтована структурна побудова та особливості взаємодії складових механізму формування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 96 – 99);

вперше обґрунтований науковий підхід з визначення сутності та структуризації процесу фінансової децентралізації (с. 101-132);

вперше систематизовані характеристики структурної побудови та фінансового наповнення базових моделей місцевого самоврядування (с.50-63);

удосконалене обґрунтування положень визначення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування (с. 267-281);

розвинуто визначення поняття «фіскальний простір місцевого самоврядування», що є базовим для даного дослідження (с. 96).

Всі зазначені наукові здобутки базуються на сучасних теоріях фінансів щодо розбудови проблеми фінансової децентралізації.

Виділені положення доцільно охарактеризувати як новітнє теоретичне забезпечення розширення фінансового простору в умовах фінансової децентралізації, що враховує сучасні теоретичні здобутки економічних теорій, розкриває сучасну сутність і розуміння процесу формування бюджетів місцевого самоврядування, фінансової децентралізації. В цілому пропозиції дисертації доцільно визнати як суттєвий внесок в теорію фінансів з урахуванням вирішення нагальних проблем розвитку фінансової системи.

Теоретичні положення дисертації, насамперед, методичне забезпечення оцінки стану бюджетного потенціалу регіону, диференціації місцевих бюджетів, середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів, і обґрунтування положень щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні використовуються в навчальному процесі кафедри фінансів Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця при викладанні дисциплін «Фінанси» та «Бюджетна система» (підготовка студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування») (довідка про впровадження №19/86-02-126/1 від 03.06.2019 р.).

Прикладна цінність положень дисертації полягає в удосконаленні та розвитку

методичного підходу до оцінки диференціації місцевих бюджетів (с. 173-211);

методичного забезпечення середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів (с. 313-327);

методичного підходу щодо визначення пріоритетів цільового фінансування програм та проектів розвитку на державному та місцевому рівні (с.328-344);

методичного підходу до розроблення та виконання цільових проектів і програм регіонального соціально-економічного розвитку (с.345-362);

методичного підходу до оцінки стану бюджетного потенціалу регіону (с. 213 - 235).

Результати і висновки дисертації можливо використовувати в процесі проведення аналітичних досліджень і теоретичної підготовки фахівців фінансів, грошового обігу і кредиту.

Практична значущість дослідження підтверджується матеріалами про впровадження її результатів.

Наукові результати дисертаційної роботи, що мають прикладний характер, знайшли практичне застосування у державних установах, органах місцевої влади та самоврядування, громадських об'єднаннях. Так, у діяльності Асоціації міст України (довідка про впровадження № 3-67 від 28.05.2019 р.) застосовуються рекомендації щодо оцінки стану бюджетного потенціалу ремонту, середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів та упорядкування складових механізму середньострокового планування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування, встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні; у Комітеті Верховної Ради України з питань бюджету (довідка про впровадження № 04-13/14-829 від 29.05.2019 р.) застосовує розробки щодо створення методичного підходу для середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів в контексті розширення фіскального простору самоврядування та щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування на основі використання методичного підходу щодо оцінки диференціації місцевих бюджетів та визначення пріоритетів фінансового забезпечення проектів і програм регіонального соціально-економічного розвитку на державному та місцевому рівні; у практичній роботі Департаменту фінансів Черкаської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження №109-15 від 14.05.2019 р.) використано рекомендації щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначенням фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування в рамках подолання протиріч сучасного етапу здійснення реформ адміністративно-

територіального устрою держави, бюджетної децентралізації; у роботі Департаменту фінансів Дніпропетровської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження №1005/0/17-19 від 28.05.2019 р.), використовуються рекомендації щодо розробки та виконання цільових проектів і програм регіонального соціально-економічного розвитку, щодо визначення пріоритетів цільового фінансування програм та проектів розвитку на державному та місцевому рівні, щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування; у практичній роботі Кабінету Міністрів України (довідка про впровадження №05-11/12-247 від 27.05.2019 р.) використано розробки щодо підвищення ефективності реалізації державної політики, а також підвищення ефективності видатків та економії бюджетних коштів, щодо оцінки стану бюджетного потенціалу регіону, щодо залучення додаткових джерел фінансування заходів щодо вирішення місцевих питань, щодо визначення сутності та структуризації процесу фінансової децентралізації; в діяльності Департаменту фінансів Львівської області державної адміністрації (довідка про впровадження № 12-213/0/2/-19 від 28.05.2019 р.) впроваджено рекомендації щодо удосконалення структурної побудови та фінансового наповнення базових моделей місцевого самоврядування в напрямку урахування наявного стану централізації вкладних повноважень та компетенцій, щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування, оцінки диференціації місцевих бюджетів; у діяльності Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (довідка про впровадження № 054-7-22/1337 від 28.05.2019 р.) застосовує розробки щодо визначення структурної побудови та встановлення особливостей взаємодії складових механізму формування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування; в діяльності Міністерства фінансів України (довідка про впровадження № 05000-08/15 від 28.05.2019 р.) впроваджено методичний підхід

щодо оцінки стану бюджетного потенціалу регіону, що базується на імplementації положень доходно-видаткової концепції бюджетного потенціалу, використані положення щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні, визначення фіскальних повноважень та відповідальності місцевого самоврядування з урахуванням зіставлення характеристик місцевого бюджету територіальної громади за доходними та видатковими параметрами, у діяльності Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (довідка про впровадження № 7/6/8675-19 від 29.05.2019 р.) застосовуються рекомендації щодо методичного підходу до оцінки диференціації місцевих бюджетів, а також щодо визначення стану бюджетного потенціалу регіонів та рекомендації щодо організації середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів; у роботі апарату Верховної ради України (довідка про впровадження № 05-3/02-1 від 28.05.2019 р.) використано рекомендації щодо реформування фінансової сфери в концепції розширення фіскального простору місцевого самоврядування, а також рекомендації щодо створення методичного підходу для середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів.

Результати дослідження, а саме методичне забезпечення оцінки стану бюджетного потенціалу регіону, диференціації місцевих бюджетів, середньострокового бюджетного планування місцевих фінансів, і обґрунтування положень щодо встановлення доцільності формування об'єднаних територіальних громад в Україні застосовуються в навчальному процесі кафедри фінансів Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця при викладанні дисциплін «Фінанси» та «Бюджетна система» (підготовка студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування») (довідка про впровадження №19/86-02-126/1 від 03.06.2019 р.).

Впровадження основних результатів дисертації свідчить про їх прикладну цінність та значущість для розвитку системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, фінансового інструментарію розширення фіскального простору. Їх використання у повній мірі відповідає вимогам до апробації результатів дисертаційних робіт та підтверджує відповідність спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Повнота відображення результатів дослідження в опублікованих працях і авторефераті

В опублікованих працях у повній мірі відображено результати дослідження, які викладено опубліковано у 39 наукових працях загальним обсягом 52,0 ум.-др. арк., з яких дисертанту належить 45,3 ум.-др. арк.; серед них видано 2 одноосібні монографії, 10 розділів у 5 колективних монографіях, 21 стаття у наукових фахових виданнях, з них 11 у виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних, 11 публікацій за матеріалами конференцій.

Вивчення матеріалів дослідження та автореферату свідчать про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи. Автореферат оформлений відповідно до встановлених вимог. Опубліковані праці відображають основні положення, результати і наукову новизну дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

У цілому позитивно оцінюючи наукові результати, отримані в процесі дисертаційного дослідження, та їх практичне значення, слід відзначити деякі дискусійні положення та висловити окремі зауваження, зокрема:

1. У роботі розвинуте визначення поняття «фіскальний простір місцевого самоврядування», що є основним для даного дослідження (с. 96) та враховує особливості здійснення фінансової децентралізації, поглиблює розуміння фіскального простору місцевого самоврядування, проте доцільно було б провести більш поглиблене розкриття його трактування в умовах розширення можливостей управління територіальними громадами місцевими фінансами.

2. Теоретично обґрунтовані положення концепції розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 149-170) достатньо повно враховують його особливості, разом з тим, вагомим було б надати більш ґрунтовне розкриття розширення фіскального простору місцевого самоврядування з врахуванням особливостей формування місцевих бюджетів, податкової спроможності територій.

3. Удосконалений методичний підхід до розроблення та виконання цільових проектів і програм регіонального соціально-економічного розвитку (с.345-362) є достатньо обґрунтованим щодо інтегрування положень програмно-цільового підходу та концепції розширення фіскального простору. Проте доцільно було б більш розгорнуто розглянути вплив рівня дієвості програмно-цільового методу бюджетного планування на розширення фіскального простору місцевого самоврядування.

4. Розвинений методичний підхід до оцінки стану бюджетного потенціалу регіону (с. 213 - 235) має науково-практичний інтерес, враховує положення концепції бюджетного потенціалу регіону та передбачає використання таксономічного аналізу. Однак доцільно було б більш поглиблено розкрити взаємозв'язок бюджетного потенціалу регіону та

економічного, соціального, демографічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

5. У дисертаційній роботі розкрито механізм середньострокового планування місцевих бюджетів в контексті розширення фіскального простору місцевого самоврядування (с. 312-328), однак вагомим було б більш поглиблено розглянути середньострокове планування місцевих бюджетів з врахуванням впливу системи регулювання міжбюджетних відносин, перспективних напрямів соціально-економічного розвитку територій, рівня динамічної стійкості, збалансованості місцевих бюджетів.

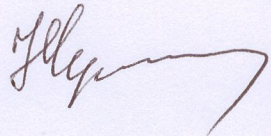
Разом з тим зазначені зауваження не знижують достатнього наукового рівня дисертаційної роботи та не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Кузькіна Євгена Юрійовича являє собою цілісну, завершену, самостійно виконану, кваліфіковану наукову працю, результати якої дозволяють вирішити актуальну наукову проблему розроблення і поглиблення теоретико-методологічних і концептуальних положень, методичного забезпечення щодо розширення фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації. Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, що виносяться на захист, містять наукову новизну. Автореферат є ідентичним за змістом і відображає основні положення дисертації. Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача, які відповідають встановленим вимогам. За змістом дисертаційна робота, її науково-прикладні результати та висновки відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

На підставі викладеного, дисертація на тему «Теоретико-методологічне забезпечення розширення фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації» відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (із змінами), а її автор, Кузькін Євген Юрійович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

**Завідувач кафедри фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету
доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки**

 І.Я. Чугунов

